

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm
Collectio Regia**

Ab anno DCXLIX. ad annum DCLXXVI.

Parisiis, 1644

Capitvla.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15300

- VIII. *Vt scripture quas sacerdotes vel ministri iniuste fecerint, post mortem eorum habeant annorum numerum computatum.*
- IX. *Quantum commodum sibi episcopus tollat de ecclesia, cuius tumultauerit sacerdotem.*
- X. *De damnatione filiorum qui ex sacerdotibus & ministris geniti comprobantur.*
- XI. *Quod seruilibus clericis dare debeant episcopi libertatem.*
- XII. *Quod post mortem sacerdotis, in libertate seruus collata annorum tempus debeat computari.*
- XIII. *Vt ex libertis ecclesia, & ex personis ingenuis geniti ab obsequiis ecclesia non recedant.*
- XIV. *Quod si liberti ecclesia ad eam reuerti non velint, omnis eorum rescula iuri applicetur ecclesia.*
- XV. *De obsequio & disciplina libertorum ecclesiae.*
- XVI. *Quod libertis ecclesia nihil de rebus suis in alienum liceat transferre dominium.*
- XVII. *Vt baptizati Iudei cum episcopis celebrent dies festos.*

P R A E F A T I O.

DVM canonicae definitionis edicto in Toletana vrbe pro agendo Concilio post diem Kalendarum Novembrium, anno septimo Reccesuinthi principis glorio-
fi in basilica sanctæ Mariæ virginis in vnum fuissimus, Do-
mino fauente, collecti, id communi definitione decreui-
mus, vt capitula, quæ in priscis Canonibus minime * ha-
beantur inserta, pari promulgarentur sententia, & anti-
quis iungerentur regulis perenni iugitate mansura, & omni
reuerentia conseruanda. Sed quia nequaquam recte
subditos iudicat, qui non seipsum prius iustitiae censura
castigat, aptum nobis & expedibile visum est ante no-
stris excessibus imponere modum, & sic errata corrigere
subditorum. Tunc namque melius iudiciorum exordia
* diriguntur, cum vita iudicium ante disponitur: eo quod
potius iudicii forma completur, * quo negotiorum prin-
cipiis æquitas iudicantium antefertur. * Adeo exordium
æquitatis inchoari a iudicibus debet, vt * perfectio iuris
causarum limitem * aptius formet.

C A P I T V L A.

I.

Burch. l. 3.
c. 181. luo
p. 3. c. 243.

Omnis itaque rei ecclesiasticae quantitas, sicut
remedium veniae tribuit conferenti, ita damnum
rite præparat fraudatori. Et ideo nullus sacerdo-
tum, vel ministrorum, ex rebus ecclesiæ, quæ in
qui-

ANNO CHRISTI
655. quibuscumque locis a fidelibus largiuntur, aliquid
* ciuitatis auferat, vel iuri suo, aut cathedrae propriae * vni-
tati connectat. Deuotio enim vniuerscuiusque, sic
ut gratanter votum contulit Deo, ita definiuit,
* quod * quo plenitudo votorum conseruaretur in loco, in
* manent quo velut si collata tenentur, * manet gratia offe-
rentis; ita si frustrantur, imminet pernicies defrau-
dantis. Verum vt rei huius potior soliditas * habeat
* habeat pro-
pinquis
cios qui
constru-
xerūt vel
ditauerūt
que propinquus eius, qui * construxit, vel ditauit ec-
clesiam, licitum sit hanc bonae intentionis habe-
re solertiam, vt si sacerdotem, seu ministrum ali-
quid ex collatis rebus praeuiderint defraudare, aut
* honesta commonitionis * honestae conuentione compe-
scant, aut episcopo, vel iudici corrigenda denun-
tient. Quod si talia episcopus agere tentet, me-
tropolitano eius haec insinuare procurent. Si au-
* auribus tem metropolitanus talia gerat, regis haec * auditib-
us intimare non differant. Ipsi tamen heredibus
* in iuris in eisdem rebus non liceat, quasi * iuris proprii po-
testatem praeferre, non rapinam & fraudem inge-
rere, non violentiam quamcumque præsumere :
sed hoc solum in salutarem solitudinem adhibe-
re, quod aut in nullam noxam operatio nocens at-
tingat, aut in multam vel aliquam partem salutaris
merces assumat. Si quis vero deinceps haec moni-
ta temerare voluerit, & male raptam cum confusio-
ne restituat, & excommunicationis annuae senten-
tiam sustinebit.

II.

Cum saepe sit solitum, etiam illa quæ non de-
Concil. Tom. 15.

Ccc

bentur prece supplicationis, & vi quodammodo extorqueri doloris, quanto * magis sine obstaculo concedi debent exquisita simul, & ordine iuris, & dolore compassionis? Quia ergo fieri plerumque cognoscitur, vt ecclesiæ parochiales, vel sacra monasteria ita quorumdam episcoporum, vel insolentia, vel incuria horrendam decidunt in ruinam, vt grauior ex hoc oriatur ædificantibus mœror, quam in construendo gaudii extiterat labor, ideo pia

12. q. 7. De-
cernimus,
vt quam-
diu. compassionē decernimus, vt quamdiu earumdem fundatores ecclesiarum in hac vita superstites extiterint, pro eisdem locis curam * permittantur habere solitam, & solitudinem ferre præcipuam, atque rectores idoneos in iisdem basilicis iidem

Idem Con-
cilio Tridé-
tino nouis-
fime decre-
tum est sess.
14. cap. 12.
& 13. ipsi offerant episcopis ordinandos. Quod si tales forsan non inueniantur ab eis, tunc quos episcopus loci probauerit Deo placitos, sacris cultibus instituat, cum eorum connuentia seruituros. Quod si * spretis eisdem fundatoribus, rectores ibidem præsumperit episcopus ordinare, & ordinationem suam irritam nouerit esse, & ad verecundiam sui alios in eorum loco, quos iidem ipsi fundatores condignos elegerint, ordinari.

III.

Si sacerdos vel minister de rebus ecclesiæ suæ quippiam alicui sub præstationis obtentu concedat, in serie instrumenti causam præstiti euidenter exponat: vt ex hoc, aut iuste confecta transactio innotescat, aut fraus incompetens, quæ latet, appareat. Aliter vero pro huius negotii causa deinceps scriptura confecta non valeat.

ANNO
CHRISTI
655.

I V.

Sacerdotes, vel quique illi sunt, quibus ecclesiasticarum rerum cura commissa est, quæcumque administrationis suæ tempore emerint, si de rebus propriis, vel vile, vel carum habuerint, ad ecclesiæ nomen, cui præsunt, chartarum confidere instrumenta procurent. Non enim conuenit, vt ecclesia * quæ suscepit externum, efficiat in alieno diuitem, & in suo retineat fraudatorem. Hi vero qui suarum rerum noscuntur habere compendium, ex omni re quam post ordinationis suæ diem visi sunt conquisisse, siue nulla, siue aliqua sint instrumenta confecta, * compensata, tam iuris sui, quam ecclesiasticarum rerum * ambitione; si se vtriusque rei quantitas exæquauerit, inter ecclesiam, & decadentis heredes æquo iure conquisitio pertinebit. Si autem quælibet pars maior cumulo sui iuris excruerit, * etiam portionem in diuisione percipiet. Quicumque vero de prædictis sacerdotibus, vel ministris pro sui vtilitate atque amicitia vel præstatione, aut quocumque modo, aut per scripturæ seriem, * meruerint a quolibet collata percipere, in rebus ecclesiasticis non * poterunt numerare: sed quod exinde voluerint facere, ipsorum voluntatis arbitrio subiacebit. Quod si hoc post eorum mortem inordinatum fortasse remanserit, ecclesia hoc sibi, cui præfuit, vel minister extitit, in perpetuo vindicabit.

V.

Bonæ rei dare * consultum, & præsentis habetur vitæ subsidium, & æternæ remunerationis

Concil. Tom. 15.

12. q. 4. Bo-
næ rei dare.
Iuo part. 3.
cap. 170.

Ccc ij

388 VITALIANVS PAPA. C O N C I L I V M C O N S T A N S I M P E R A T O R .
RECCESVINTHVS REX HISP.

expectari cernitur præmium. Quisquis itaque episcoporum in parochia sua monasterium construere forte voluerit, & hoc ex rebus ecclesiæ, cui præsidet,* ditare decreuerit, non amplius ibidem quam * ditaue-
* quinquagesimam partem dare debet; vt hac * quadrage-
temperamenti æquitate seruata, & cui tribuit, com-
petens subsidium conferat, & cui tollit, damna gra-
uia non infligat. * Ecclesia vero quæ monasticis * Ad ec-
non informabitur regulis, aut quam pro suis * mu-
nificare voluerit * sepulturis, non amplius quam * magni-
centesimam partem census ecclesiæ, cui præsidet,
ibidem conferre licebit: ea tamen cautela seruata
* vt tantummodo quæ placuerit ex his duabus * re-
munerandam assumat.

V I.

11. q. 3. Epi-
scopus in
tertiam
partem.
Iuo p. 3. c.
171.

Cum præteritis sanctionibus notissimum ha-
beatur, quæ de rebus parochialium ecclesiarum
pars episcopo conferatur, opportune duximus de-
cernendum, vt si episcopus tertiam, quam de rebus
eisdem sanctione paterna sibi debitam nouit, aut
ipſi ecclesiæ, cuius res esse patescit, aut alteri ec-
clesiæ, cui elegerit, conferre decreuerit,* & lici-
tum maneat, & irrevocabile robur eius sententia
ferat.

V II.

Propinqui morientis episcopi nihil de rebus
eius absque metropolitani cognitione usurpare
præsumant. Quod si is qui recesserit metropoli-
tanus fuerit, * heredes eius, aut successorem illius, * heres
aut Concilium * sustinebunt: ne passim hereditatis * sustine-
adeundæ data licentia, de rebus ecclesiæ aut non

ANNO
CHRISTI *
655.

^{* retine-}
^{tur} reddatur ratio plena , aut fraus non inueniatur illata. Quod si presbyter, aut diaconus fuerit, quos obiisse constiterit, non sine cognitione sui episcopi rem eius heredibus adire licebit. **Quisquis** sane post hæc transgressor inuentus extiterit , pro his quæ non expectato hoc ordine adierit , inuasionis damno legis sententiæ subiacebit.

VIII.

Si sacerdotes , vel ministri , dum gubernacula ^{16. quæst. 3.}
^{Si sacerdo-}
^{tes.} ecclesiarum administrare videantur, contra patrum sanctissimas sanctiones de rebus ecclesiæ definitæ aliqua dignoscantur , non ex die quo talia scriben-

^{* decree-}
^{uerunt,} do * decreuit , sed ex quo talia moriendo definita

^{* relique-}
^{runt,} * reliquit , supputationis ordo substabit . Nusquam ^{De tricen-}
^{nium tē-}
^{poris per-}
^{tinebit ir-}
^{rite hoc} etenim * poterit ad tricennium temporis pertine- ^{li possesso-}
^{ne in rebus}
^{ecclæ, vi-}
^{de Concilium Cal-}
^{chedonens.}
^{Can. 17. &}
^{Tolet. IV.}
^{cap. 34. &}
^{epistolam}
^{Gelasii pa-}
^{pæ ad epi-}
^{scopos Si-}
^{ciliae.}

^{iudicatis:} initia non assumpsit ab origine æquitatis.

IX.

Plerique dum rapinis inhiant , vt non debent , aut miserationis opus condigne non implent , aut indebita ipsi miserationi damna permiscent . Ideo- que ne amplius misericordiæ opus execrabile dila- batur in scelus , id communi decreto fancimus , vt cum pontificem mori contigerit , episcopus , qui ad humandum corpus eius aduenerit , descriptis the-

^{* arque}
^{ornamē-}
^{tis omni-}
^{bus,} sauris , * atque domorum internis , si locuples dece- dentis ecclesia fuerit , non amplius quam [†] libram auri in rebus quibus ei placuerit , exceptis orna- mentis ecclesiæ , cum gratia offerentum auferre pertentet . Si vero minor rebus extiterit , dimidiam libram sibi licenter usurpet : nam & hæc ipsa usur-

[†] Centum drachmas auri valet , quæ faciunt decem' au- reos coro- natos , ex Budæo.

pare ratio nulla permitteret; nisi eius, qui conuenit, sacerdotis iniuriæ contemplatione antiquitas hoc^{*} visitata seruasset. Porro^{*} breuem descriptarum rerum sub fideli relatione idem qui descripsit dirigere metropolitano curabit. Metropolitanus ex eadem morientis ecclesia nihil prorsus auferre præsumat; sed solum, quæ ad eum pertinet,^{*} saluatio-
nis curam impendat.

X.

15. quæst. 8.
Cum mul-
ta.
Iuo part. 6.
cap. 425. Cum multæ super incontinentiam ordinis clericorum usque hactenus emanauerint sententiæ patrum, & nullatenus ipsorum^{*} formari quiuerit correætio morum, usque adeo sententiam iudicantium protraxere commissa culparum, ut non tantum^{*} ferretur vltio in^{*} auctoribus scelerum, verum & in^{*} progenie damnatorum. Ideoque quilibet ab episcopo, usque ad subdiaconum deinceps, vel ex ancillæ, vel ex ingenuæ detestando connubio in honore constituti filios procreauerint; illi quidem ex quibus geniti probabuntur, canonica censura damnentur, proles autem^{*} tali nata pollutione, non solum parentum hereditatem nusquam accipiat, sed etiam in seruitutem eius ecclesiæ, de cuius sacerdotis, vel ministri^{*} ignominia nati sunt, iure^{*ignomi-} perenni manebunt.

XI.

Dicit. 55.
cap. Qui ex
familias. Qui ex familiis ecclesiæ seruituri deuocantur, in clerum ab episcopis suis libertatis necesse est percipiunt donum: & si honestæ vitæ claruerint meritis, tunc demum maioribus fungantur officiis: quos vero flagitii fordidauerit incorrigibilis noxa,

ANNO CHRISTI 655. perpetua seruitus conditionis relegat in catenam.

XII.

Si sacerdos libertatem seruis ecclesiæ conferre voluerit, non a die confectionis suæ scripturæ tempus annorum computatum tenebit, sed ex quo eum, qui scripturam *conficit, verius obiisse constituerit.

XIII.

* patro- Excessibus libertorum ecclesiæ plerumque *patro-
nam nici- nandi videmus ecclesiam conuexari, & bicipi-
ti coacti sumus tædio condolere: vno, dum per su-
perbiam reluctantis auctor contemnitur; altero,
dum libertas superbientis in conditionem relabi
cogitur seruitutis.* Adeo cum iam præteritis patrū
regulis multæ super hoc diuersæ constitutionis e-
manauerint sanctiones, tamen quoddam ad pleni-
tudinem rei aptum conspeximus adhuc innectere
complementum. Igitur, sicut legum reuerenda san-
ctio censuit, ita seruare totius generis nobilitas de-
bet, vt in nullo aliena commixtio maculet, quod per
totum generositas propria decorauit. Vnde cun-
ctis ecclesiarum libertis, tam viris, quam feminis,
eorumque propagini interdictur iudicio genera-
li, ne deinceps causa *coniunctionis quibuslibet co-
pulentur personis ingenuis. Quod si hoc factum
quandoque patuerit, permixtione tali genita pro-
les nunquam merebitur ius *indebitæ dignitatis,
nec ecclesiæ vñquam carebit obsequiis, cuius be-
neficio donum meruisse noscitur libertatis.

Sic in foro
iud. lib. 3.
tit. 2. de
nuptiis
illicitis.

XIV.

Si contingat quemcumque de libertis ecclesiæ,

* connu-
bii aut
Romanis
ingenuis
copulen-
tur aut
Gothis.

* debita

corumque prosapiæ , contra primæuas modernas-
que patrum regulas quibuslibet * personis ingenuis
copulari, tam illis, quam eorum stirpi , non licebit
ab ecclesiæ patrocinio euagari, sed aut ad debita
obsequia reuerti cogendi sunt ; aut, si redire nolue-
rint , quæcumque vel parentes eorum , vel ipsi ab
ecclesia sunt adepti , vel in eius patrocinio visi sunt
conquisisse , insistente pontifice , in ditionem pro-
priæ reducantur ecclesiæ.

XV.

Ecclesiæ liberti , eorumque progenies , eidem
basilicæ , de qua libertatis gratiam meruerunt , ob
sequia prompta sinceraque parabunt. Qui sicut hoc
in * obsequium pro possibilitate sui , quod viles in-
genui dabunt , ita quoque in emendatione culpa-
rum , quod inutiles ingenui sustinebunt.

XVI.

Iuxta parte
16. cap. 67. Libertis ecclesiæ , eorumque progeniei , ex om-
nibus rebus quæ de iure ecclesiæ noscuntur habe-
re , nihil licebit in extraneum dominium transactio-
ne * quârumcumque deducere : sed si ex his quæli-
bet vendere fortasse voluerint , sacerdoti eiusdem
ecclesiæ offerant conuenienter emenda , earumque
precia , ut eis placuerit , aut dispensent , aut habeant .
Nam in dominium partis alterius rei suæ censum
nullo modo transfire permittimus . Suis autem filiis ,
vel propinquis , eidem ecclesiæ vel seruitio vel pa-
trocinio subiugatis , quæcumque vendere vel do-
nare voluerint , aditus omnino patebit .

XVII.

In foro iu-
dic. libro. Baptizati Iudæi quocumque loco cetero tem-
pore

ANNO
CHRISTI
655.

pore conuersentur, festis tamen præcipuis noui te-
stamenti serie consecratis, ac diebus illis, qui olim
sanctione veteris legis sibimet censemantur esse so-
lennes, in ciuitatibus publicisque Conuentibus
cum summis Dei sacerdotibus celebrare præcipi-
mus, vt eorum conuersationem, ac fidem, & pon-
tifex approbet, & veritas seruet. Huius vero teme-
rator edicti, prout ætas permiserit, aut flagris, aut
abstinentiæ subiacebit. Expletis omnibus, quæ ad
honestatis regulam in collationem venere frater-
nam, grates exoluimus immortali Domino soli,
cuius dispositione mirabili ad hunc sanctæ con-
gregationis cœtum meruimus adunari; vt & com-
munis visio prosperitatem nostram ostenderet, &
par definitio concordiam assignaret: obsecrantes
eius misericordiam largam, vt serenissimo domi-
no & amabili Christo Reccesuintho principi glo-
rioso ita præsentis vitæ felicitatem impendat, vt
angelicæ beatitudinis gloriam post tempora lon-
gæua concedat: atque ita nos eiusdem felicitate
lætos semper efficiat, vt in terra viuentium * remu-
neraturus attollat. Antiquitatis dehinc ordinem
saluberrime retinentes, postquam rationem festi
paschalis fraternitas vestra cognouit, nouerit se an-
no venturo, die Kalendarum Nouembrium, cau-
fa peragendi Concilii in hac vrbe, fauente Domi-
no, congregari; vt simili disceptatu, aut quæ pro-
spexerimus congrua decernamus, aut solius pacis
Conuentu lætemur. Consummatumque est hoc
sanctum Concilium die* quarto Kalendarum De-
cembris, anno feliciter septimo regni serenissi-

12. tit. 3. le-
ge 21. Idem
præcipitur.

*remunc-
randos

*odauo

394 VITALIANVS PAPA. CONCILIVM CONSTANS IMPERATOR.
RECCESVINTHVS REX HISP.

mi atque clementissimi domini nostri Reccesuin- ANNO
thi regis, æra DCXCIII. CHRISTI
655.

^a S V B S C R I P T I O N E S.

Interfuerunt huic sancto Concilio pontifices numero
sexdecim.

Eugenius regiae vrbis metropolitanus episcopus.

* Taio Cesaraugustanus episcopus.

Marcus Castellonensis episcopus.

Vbinibal Elicitanus episcopus.

Videricus Seguntinus episcopus.

Mauricius Oretanus episcopus.

Dauila Complutensis episcopus.

Felix Valentinus episcopus.

Baldugius Arcuicensis episcopus.

Maurellus Vrgelitanus episcopus.

Eusicius Segobriensis episcopus.

Athanasius Setabitanus episcopus.

Giberius Bigastrensis episcopus.

Vbaldefredus Mentesanus episcopus.

Magnarius Accitanus episcopus.

Stephanus Valeriensis episcopus.

^b Abbates.

Fugitiuus abbas.

Ildefonsus abbas.

Eumerius abbas.

Morarius abbas.

Ioannes abbas.

Item Ioannes abbas.

Marcellinus archipresbyter Toletanus.

Silicolus primicerius.

Vicarii episcoporum.

Daniel diaconus Marcelli episcopi ecclesiae Vrcitanæ.

Viri illustres officii palatini.

Paulus comes notariorum.

Emeterius comes cubiculariorum.

Ella comes & dux.

Recilla comes patrimoniorum.

NOTÆ GARSIÆ LOAISÆ.

^a *Æra DCXCIII.*] Vafæus anno Domini 654. Morales 657.

^b *Ad tricennium.*] De tricennali possessione in rebus ecclesiæ vide

Cap. 8.